Mødereferat

Møde: Ordinært møde i Grønt Råd Norddjurs 2022-2025

Mødedato: 2. september 2025

Mødetidspunkt: kl. 17-19

Sted: Kirkestien 1, Allingåbro

Mødeleder: Henrik Rudfeld

Referent: Heidi Jensen

Mødedeltagere:

- Henrik Rudfeld (Formand), Danmarks Jægerforbund
- Lone Bording Jensen, Danmarks Naturfredningsforening Lokalkomite
- Carsten Enemark, Friluftsrådet Østjylland
- Kai Hansen, Norddjurs Idrætsråd
- Jens Bonde Poulsen, Dansk Ornitologisk Forening
- Niels Basballe, Miljø- og Teknikudvalget Norddjurs kommune
- Heidi Jensen, Afdelingsleder natur og miljø Norddjurs kommune

Fraværende:

- Lars Pedersen, Sportsfiskerforeningen for Grenaa og Omegn
- Esben Øvle Kristensen, Djursland Landboforening
- Jakob Kristian Thøgersen Dahl, Naturstyrelsen
- Henrik Scharling Bernberg, Plan, Byg- og miljøchef Norddjurs kommune
- Filip Therkildsen, sekretariatsbistand Norddjurs kommune

Dagsordenspunkter:

1. Velkomst v. formanden
2. Arbejdet med Grøn Trepart v. Lone Bording
3. Orientering på budget v. Niels Basballe
4. Orientering og drøftelse af komite til året træ v. formanden

5. Drøftelse af temamøde til november v. formanden
6. Bordet rundt
7. Evt.

Referat af det enkelt dagsordenspunkt:

1. Velkomst v. formanden

Velkomst ved Henrik Rudfeld, herunder orientering om Grønt Råds deltagelse i Informationsmøde 18. august om Grøn Trepart i Kolind samt Orienteringsmøde om spildevandsprojekt på Djursland 13. maj. Der var på begge møder god mulighed for at stille spørgsmål til besvarelse.
Grønt Råd kan med fordel orienteres direkte ved relevante arrangementer.

2. Arbejdet med Grøn Trepart Djursland v. Lone Bording

Omlægningsindsatsen omfatter udtagning af kulstofrige lavbundsjorder, vådområder, skovrejsning, ekstensivering og andre arealbaserede omlægningsindsatser, herunder at bidrage til bedre vilkår for natur og biodiversitet.

De 23 lokale treparter i landet drøfter og tænke netop nu i helheder med henblik på at udarbejde omlægningsplaner inden udgangen af 2025; i alt 23 planer, dækkende hvert sit vandopland, står for at skulle politisk principgodkendes.

Vandoplande/23 Treparter

Lokale Trepart Smålandsfarvandet (Næstved Kommune) er de første der er nået til enighed om en omlægningsplan. Med planen på plads går kommunerne nu i gang med at inddrage lodsejerne. Planen er offentliggjort uden forud kontakt til direkte berørte lodsejere.

I Lokal Trepart for Djursland er det omvendt.
To offentlige møde for hhv. mulige lodsejer og interesserede borger har været en del af trepartens arbejdet indtil nu. Møderne har været godt besøgt og de mange interesserede har fået udfoldet viden om målene i Grøn Trepart og hvilke jorde, der kan komme i spil i omlægningsplanen for at imødekomme disse.
Der er et forholdsvis lille reduktionskrav til kvælstof (98 Tons) i Djursland Øst; I Hevring Bugt er indsatskravet 0 – dette trods iltsvind i bugten. Miljøstyrelsen gen-besøger beregninger i 2029. De nuværende beregninger har år på bagen.
Modsat lokale mål om kvælstofreduktion er målet om udtagning af 140.000 ha lav-bundsjorde inkl. randareal dækkende for hele landet. Et Lavbundsprojekt kan opnå statslig finansiering hvis lavbundsjorden (kulstof > 6%) udgør mere en 60% af det samlede projektareal. Teknikkerne udspænder den mulig ramme for projektet, når naturpotentialet vurderes stort.

Projekterne beror på frivillige aftaler. Udsigten til krav om stigende efterafgrøder og en kommende CO2 afgift er sammen med gode tilskudsordninger et mærkbart incitament for lodsejertilslutning.
Prisen på landbrugsjord er stigende - også lokalt. Det udfordrer målet om at øge Danmarks skovareal med 250.000 ha inden 2045 fordi gabet mellem jordpriser og tilskud til skovtilplantning øges. Der forventes en ny statslig pulje til skovrejsning.

Til brug for opgaven har SGAV - *Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø* udarbejdet værktøjet MARS - *Multifunktionel Arealregistrering*, som er en plat-form, der samler og understøtter alle indsatser på arealer, der er med til at realisere de nationale mål for kvælstofreduktion, udtagning af kulstofrige lavbundsjorde og skovrejsning, som beskrevet i Aftalen om Implementering af et Grønt Danmark. Indsatserne kan følges på https://mars.sgav.dk/

Vandforsyningerne er ikke med i treparten, men de har stillet sig til rådighed for dialog om synergier mellem omlægningsplaner og grundvandsbeskyttelse.

Trepartens fokus på grundvand forventes at blive en senere indsats; Dette i forlængelse af miljøstyrelsen varslede kortlægning af grundvandsressourcen i 2027.
Sideløbende arbejdes med vandløbsindsatser iht. vanområdeplanerne. Disse koordineres med udtagningsprojekterne. vandløbsindsatserne finansieres dog i en anden pulje.

Den grønne arealfond – bl.a. 10 mia. kr. fra Novo Nordic– ser positivt på store sammenhængende naturområder.

3. Orientering på budget v. Niels Basballe

Kommunen har en fin økonomi og der er ikke udsigt til de store besparelser. I år opleves der særlige forhold omkring indtægter, der er væsentlig lavere end forventet i budgetperioden, hvilket bl.a. skyldes fald i antal borgere. Dette sammen med usikkerhed om fortsat statsligt tilskud til særligt vanskeligt stillede kommuner har givet anledning til, at dette års budgetforhandlinger også har handlet om bosætning, hvor klima og grønne områder er drøftet som løftestang.
I forlængelse af de kommende års ustabile og forventet faldende indtægter har der været stor opmærksomhed på kommunens udgiftsbudget. Norddjurs afviger fx fra sammenligningskommunerne ved højere udgifter til ældre/seniorer, børn og unge samt vejvæsnet. Tallene er opgjort pr. indbygger.
Heldigvis arbejdes der allerede på flere forhold der nedbringer udgifter; fx 'Kloge m2' som resulterer i, at medarbejdere i kommunens administrationsbygning i Voldby flyttes til anden placering. Drift og vedligehold af bygningsmasse mindskes dermed. Yderligere samles og centraliseres kommunens mange køretøjer under en nyoprettet flådestyringsenhed; Målet er at optimere indkøb, drift og vedligeholdelse af køretøjerne, hvilket forventes at føre til økonomiske og miljømæssige gevinster, herunder en grøn omstilling mod el- og hybridbiler.
Anlægsforslag drøftes fortsat. Budgettet er ikke endeligt.
Fagudvalg skal løbende selv følge op på deres budget og regnskab.
Vigtige datoer:
Første behandling af budget 9/9. Høring frem til 16/9 kl. 12.00.

Det er muligt at læse nærmere om høringsmaterialet og indsende høringssvar via kommunens hjemmeside via dette link: https://norddjurs.dk/politik-og-indflydelse/budget-og-regnskab/budgettet-hvad-sker-der-lige-nu/hoeringsmateriale-budget-2026-2029

Beslutning:
Næste år planlægges Grønt Råds møde i umiddelbar forlængelse af budgettets første behandling og inden høringsfristen udløber.

4. Orientering og drøftelse af komite til året træ v. formanden

På Kommunalbestyrelsens møde den 14. januar 2025 blev der fremsat initiativretsforslag vedr. Årets Træ i Norddjurs Kommune 2025 og for årene fremover. Forslaget blev godkendt til videre behandling i Kultur- og Fritidsudvalget. Udvalget behandlede i den forlængelse sagen på møde den 11. juni 2025, hvor det blev besluttet, at kriterier for udpegning af Årets Træ kvalificeres af en komité bestående af en repræsentant fra Grønt Råd, en repræsentant fra Det Grønne Museum, en repræsentant fra Skovskolen og en repræsentant fra Arkiv Samvirket i Norddjurs Kommune. Komiteen har afholdt første møde; Henrik Rudfeld repræsenterer i år Grønt Råd i komitéen. Kriterierne for Årets Træ blev på mødet kvalificeret og fremgår fra i dag af kommunens hjemmesiden https://norddjurs.dk/nyheder/2025/september/aarets-trae-en-ny-tradition-spirer-i-norddjurs

Komiteen mødes igen til november for at udpege tre nominerede træer blandt de indstillede borgerforslag. Vinderen af Årets Tre kåres herefter af Kultur- og Fritidsudvalget. Der er afsat 20.000 kr. årligt til kåringen.

Beslutning:
Det forventes at komiteen fremover mødes én gang årligt. Nyt Grønt Råd skal udpege en repræsentant til komiteen i 2026.

5. Drøftelse af temamøde til november v. formanden

Emne til årets temamøde har tidligere været drøftet. Der blev drøftet emner til belysning af emnet 'Vand'; dette med henvisning til Kolindsund. Følgende forslag til dagsorden fremkom:

- Naturmæssige opmærksomhedspunkter – hvor forskellige forvaltninger ikke nødvendigvis er sammenhængende (fx påvirkning af tilløb).
- Bekymring omkring grundvandet i de lavtliggende byer i tilknytning til sundet.
- Inddragelse af erfaringer fra lignende steder i landet

Til orientering kan findes nyttig inspirationen og viden via følgende links:
C2C – vision – link s 22, (konklusion 96): https://norddjurs.dk/Media/638199178523746914/C2C%20C10%20Grena%c3%a5ens%20Opland%20-%20Samlet%20Afslutningsrapport.pdf
Næse for vand https://norddjurs.dk/borger-og-selvbetjening/klima-og-groen-omstilling/klimatilpasning/grenaa-naese-for-vand
Vandets veje - https://arkitektforeningen.dk/nyheder/arkitekter-saetter-billeder-paa-fremtidens-vandrige-landskab/

Beslutning:
Temamøde om 'Vand' med Kolindsund som omdrejningspunkt fastholdes. Der arbejdes videre med planlægningen hen mod en nærmere dato i november.

6. Bordet rundt

Danmarks Naturfredningsforening: Grøn Trepart fylder en del her op mod godkendelse af omlægningsplanerne; Dette både ved deltagelse i Lokal Trepart Djursland og interessentgruppen. Der afholdes bestyrelsesmøde 3/9.
Friluftsrådet: Samarbejdet med Randers Regnskov om projektet "Tidsrejser i Naturparken Randers Fjord" sætter biodiversitet i større fokus.
Danmarks Jægerforbund: Der arbejdes med intern kvalificering ift. Grøn trepart. Genbesøg af jagttider giver endnu engang anledning til debat. Medlemsblad er allerede reduceret gradvist hhv. fra 12 til 9 og nu 6 udgivelser årligt. Udgivelserne er

udfordret på udgifter til tryk og porto. Der drøftes yderligere reduktion af medlemsbladet til alene at omfatte en digital udgave.
Dansk Ornitologisk Forening: Problematik omkring udgivelse af fysiske medlemsblade er også kendt i DOF. Der er desuden viden om samme udfordring i kano og kajakforbundet.
Norddjurs Idrætsråd: Der har været lettere forvirring omkring sorte piktogrammer påsat stimarkeringspæle rundt omkring i kommunen. Det viser sig, at Dansk Vandrelaug står bag. Det er vigtigt at kommunens stier og faciliteter i tilknytning dertil vedligeholdes og præsenteres i opdateres fysisk form som foldere og informationstavler.

7. evt.

Certificeringen af Naturpark Randers Fjord kører nu på anden periode (5 år pr. periode). Grønt Råd er repræsenteret i Naturparkrådet ved Henrik Rudfeld. Jens Bonde fra Grønt Råd er ligeledes medlem af rådet som repræsentant for Friluftsrådet. Begge repræsentanter er opmærksom på, om der er naturopgaver i regi af Naturparken til varetagelse i Grønt Råd. Dette har længe ikke været tilfældet.
Naturparken rummer flere spændende hotspots i Norddjurs, men potentialet synes ikke fuldt udnyttet. De frivillige grupper er desuden gået lidt i sig selv og det vurderes nødvendig med en genstart fra bunden, hvis de frivillige kræfter igen skal bidrage til Naturparkens udvikling.

Beslutning:
Til senere drøftelse foreslås, at Naturparkrådet alene kører i regi af det respektive Kultur og Fritidsudvalg og at udvalget inddrager Grønt Råd som sparring på naturområdet ved aktuelt. Ligeledes foreslås at Naturparkens udvikling drøftes, herunder afledte synergier med Grøn trepart.